Հովհաննես Թումանյան

Անբան Հուռին

Լինում է, չի լինում՝ մի կնիկ: Էս կնիկը մի աղջիկ է ունենում, անունը՝ Հուռի: Մի ծույլ, անշնորհք աղջիկ: Օրը մինչև իրիկուն պարապ-սարապ նստած:

Բանն ինչ կանեմ՝ կեղտոտ է,
Բամբակը կորիզոտ է:
Մաստակ պիտի, որ ծամեմ,
Կըտերը տիտիկ անեմ,
Անցնողին մըտիկ անեմ .
Ուտեմ, խմեմ,
Մըթնի, քընեմ:

Հարևանները անունը դնում են Անբան Հուռի: Ինչ մերն է՝ աղջկանը գովելով ման է գալի . լիդրը զզող, լիդրը մանող, հա՛մ խճճող, հա՛մ խճուճը հանող, ձևող-կարող, հունցող-թխող, եփող-թափող, մի խոսքով՝ հուրի-հրեղեն, մատները՝ ոսկի:

Էս գովասանքը գնում, մի երիտասարդ վաճառականի ականջն է ընկնում: Էս երիտասարդ վաճառականն ասում է՝ իմ ուզածն էլ հենց սա է, որ կա: Գլխապատառ գալիս է Անբան Հուռնին ուզում է, հետը պսակվում, տանում իրենց տունը: Մի քանի ժամանակից ետը մի տասը-քսան բեռը բամբակ է առնում, տալիս կնկանը, թե՝ ես գնում եմ հեռու տեղեր առուտուրի, դու էլ էս բամբակը զզի, մանի, գամ, տանեմ ծախեմ, հարստանանք:

Անբան Հուռին է, իրեն համար մաստակ ծամելով ման է գալի: Մի օր էլ գետի ափովն անց կենալիս լսում է, որ գորտերը կոկռում են: - Փե՛փել . . . Կե՛կել . . . Փե՛փել . . . Կե՛կել . . .

- Վո՛ւյ, աղչի Փեփել, Կեկել, ձեն է տալի Անբան Հուռին,- որ բամբակը բերեմ ձեզ տամ, կզզե՞ք . . .

- Բե՛ր, բե՛ր, բե՛ր . . .

Անբան Հուռին ուրախանում է: Գնում է, բամբակը կրում, բերում, ածում գետը:

- Դե զզեց ե՛ք, մանեցե՛ք: Մի քանի օրից ետը կգամ, մանածը կտանեմ, որ ծախենք:

Գնում է, մի քանի օրից ետ է գալի: Գորտերը էլի կոկռում են,

- Փե՛փել-Կեկել . . . Փե՛փել-Կեկել . . .

- Աղչի Փեփել, Կեկել, դե մանածը բերեք:

Գորտերը շարունակում են կոկռալ, իսկ մանածը չեն բերում:

Հուռին մին էլ որ նայում է, աչքովն ընկնում գետի ափերին ու քարերին փաթաթված կանաչ մուռը:

- Վո՛ւյ,- ասում է,- քոռանամ ես, տե՛ս, համ զզել ու մանել են, համ խալիչա են գործել իրենց համար:

Ձեռը ճակատին է դնում, ձեն տալի .

- Դե որ խալիչա եք գործել, մեր բամբակի փողը բերեք:

Ձեն է տալի ու ոտը փոխում է, մտնում ջուրը: Հանկարծ ոտը առնում է մի կոշտ բանի: Հանում է, տեսնում՝ մի կտոր ոսկի: Փեփելին ու Կեկելին շնորհակալություն է անում, ոսկու կտորը փեշը դնում, գալիս տուն: Մարդն էլ առուտուրի տեղիցն է գալիս: Գալիս է տեսնում՝ իրենց թարեքին մի մեծ ոսկու կտոր:

- Ա՛յ կնիկ, էս ի՞նչ ոսկի է:

Թե՝ բա չես ասիլ, բամբակը Փեփելի ու Կեկելի վրա ծախեցի, բամբակի փողն է:

Մարդը ո՞նց է ուրախանում, էնպես էլ դուք ուրախանաք: Զոքանչին հրավիրում է, ընծաներ է տալի, գովում է, շնորհակալություն է անում, որ էնպես խելոք, շնորհքով, աշխատասեր աղջիկ է մեծացրել: Քեֆ է սարքում, նստում են քեֆի:

Զոքանչը խորամանկ կին է լինում: Իմանում է, թե բանը ինչպես է պատահել, վախենում է՝ փեսեն էլի աղջկանը գործ հանձնի, ու գաղտնիքը բացվի: Քեֆի լավ ժամանակը մի բզեզ է ներս մտնում ու բռռացնելով պտտվում սենյակում: Էս զոքանչը վեր է կենում, գլուխ է տալի բզեզին: Ասում է .

- Բարով եկար, մորքուր ջան, ո՞նց ես, ո՛րտեղ ես, էսքան ժամանակ չես երևում . . . Ախր քեզ ո՞վ էր ասում՝ էդքան բան անես, որ էդ օրն ընկնես . . .

Փեսեն մնում է զարմացած: Ասում է .

- Ա՛յ մեր, խելագարվեցի՞ր, քեզ ի՞նչ պատահեց, էդ բզեզին էդ ի՞նչ ես ասում, մորքո՞ւրս որն է . . .

Զոքանչը թե .

- Ա՛յ որդի, քեզանից ինչ թաքցնեմ, դու էլ իմ որդին ես: Չես ասիլ՝ էս բզեզն իմ մորքուրն է: Խեղճը շատ աշխատասեր կնիկ էր: Ամբողջ օրն աշխատում էր, շատ աշխատելուց կուչ եկավ, պստիկացավ, էնքան պստիկացավ, որ դառավ բզեզ: Մեր ցեղն էսպես է: Շատ աշխատասեր ենք: Բայց աշխատելուց պստիկանում, բզեզ ենք դառնում:

Էս որ փեսեն լսում է, վախից քիչ է մնում պռոշը ճաքի . էն է լինում որ էն, արգելում է Հուռնին ձեռն էլ բանի չտա, որ մորքուրի նման բզեզ չդառնա: